

Riktlinjer för färdtjänst och riksfärdtjänst i Klippans kommun

Beslutad av: Socialnämnd, den 30-08-2023

Dokumentansvarig: Myndighetschef

Diarienummer: 2023.80

Senast reviderad:

Giltig till: Tills vidare

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	1
1.1	Lagar, styrdokument och vägledande dokument.....	1
1.2	Definitioner av begrepp	2
2	Färdtjänst.....	4
2.1	Vad är färdtjänst	4
2.2	Resor som inte är färdtjänst	4
2.3	Vem har rätt till färdtjänst.....	4
2.4	Färdtjänst till barn.....	5
2.5	Ansökan och utredning	5
2.6	Färdtjänsttillståndet.....	5
2.7	Tidsbegränsning	5
2.8	Föreskrift om färdmedel.....	5
2.9	Föreskrift om inom vilket område resor för göras	6
2.10	Föreskrift om antal resor	6
2.11	Villkor i färdtjänsttillståndet.....	6
2.12	Ledsagare.....	7
2.13	Medresenär	7
2.14	RIAK-resa	7
2.15	Färdtjänst som arbetsresor.....	7
2.16	Kostnadsfria resor i kollektivtrafiken	8
2.17	Resa med färdtjänst	8
2.18	Säkerhet	8
2.19	Bagage och hjälpmedel	9
2.20	Djur	9
2.21	Egenavgift för färdtjänst.....	9
2.22	Ändring av färdtjänsttillstånd	10
2.23	Återkallelse av färdtjänsttillstånd	10
3	Riksfärdtjänst.....	12
3.1	Vad är riksfärdtjänst.....	12
3.2	Vem har rätt till riksfärdtjänst	12
3.3	När riksfärdtjänst inte beviljas.....	12
3.4	Riksfärdtjänst till barn	12
3.5	Ändamålet med resan	13
3.6	Ändamål då riksfärdtjänst inte ska beviljas	13
3.7	Ansökan och utredning	13
3.8	Antalet resor	13
3.9	Prövning av färd sätt	14
3.10	Anslutningsresor	14
3.11	Ledsagare.....	14
3.12	Medresenär	14

3.13	Resa med riksfärdtjänst.....	15
3.14	Säkerhet	15
3.15	Bagage och hjälpmedel	15
3.16	Djur	16
3.17	Egenavgift för riksfärdtjänst	16
3.18	Ändring av riksfärdtjänstillstånd	16
3.19	Återkallelse av riksfärdtjänstillstånd	16

1 Inledning

Färdtjänst och riksfärdtjänst regleras i Lag (1997:736) om färdtjänst respektive Lag (1997:735) om riksfärdtjänst. Lagarna utgör ramlagar och stadgar miniminivån för kommunens skyldigheter i förhållande till färdtjänst och riksfärdtjänst. Lagarna lämnar stort utrymme för tolkning och lokal tillämpning. Det finns därmed behov av lokala riktlinjer som preciserar vad som gäller i den enskilda kommunen.

Föreliggande riktlinjer utgör ett komplement till de lagar och författningar som styr rätten till färdtjänst och riksfärdtjänst. Riktlinjerna stagar på vilka grunder tillstånd för färdtjänst respektive riksfärdtjänst utfärdas till invånarna i Klippans kommun samt vilka föreskrifter och villkor som tillstånden omfattas av. Vidare specificeras de egenavgifter som uttages i samband med resa.

Dokumentet *Riktlinjer för färdtjänst och riksfärdtjänst i Klippans kommun*, ska bidra till en jämlik och rättssäker färdtjänsthandläggning. Dokumentet ska utgöra ett stöd och ett arbetsredskap för färdtjänsthandläggaren samt en informationskälla för kommunens invånare och verksamheter. Dokumentet ska också ligga till grund för upphandling av beställningscentral och entreprenör för färdtjänst och riksfärdtjänst.

I Klippans kommun är socialnämnden huvudman för färdtjänst- och riksfärdtjänstverksamheten. Socialnämnden ansvarar också för upphandling av beställningscentral och färdtjänsttransporter samt för fastställande av taxor och avgifter för färdtjänst och riksfärdtjänst enligt delegation från kommunfullmäktige.

1.1 Lagar, styrdokument och vägledande dokument

Följande lagar, styrdokument och vägledande dokument ligger huvudsakligen till grund för handläggningen:

- Lag (1997:736) om färdtjänst
- Lag (1997:735) om riksfärdtjänst
- Regeringens proposition 1996/97:115 ”Mer tillgänglig kollektivtrafik”
- Regeringens proposition 2005/06:160 ”Moderna transporter”
- Förordning (1993:1148) om egenavgifter vid resor med riksfärdtjänst
- Förvaltningslag (2017:900)
- Offentlighets- och sekretesslag (2009:400)
- Dataskyddsförordningen (GDPR, The General Data Protection Regulation), Europaparlamentets och rådets förordning
- Lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter
- Lag (1981:739) om ersättning för inkassokostnader m.m.
- Domar från kammarrätt och högsta förvaltningsdomstol
- Handbok Färdtjänst (Svenska färdtjänstföreningen och SKL Kommentus Media, 2012)
- Handbok i riksfärdtjänst (Svenska färdtjänstföreningen och SKL, 2015)

1.2 Definitioner av begrepp

Nedan följer definitioner av innehållsbärande begrepp så som de ska förstås i föreliggande dokument.

Allmänna kommunikationsmedel/allmänna kommunikationer. Avser kollektiva färdmedel som allmänheten kan nyttja, så som buss, tåg, spårvagn, tunnelbana, färja och flyg.

Assistanshund. Med begreppet avses examinerad ledarhund, servicehund, alarmerande servicehund och signalhund samt hund som är under utbildning för detsamma. Dessa hundar identifieras genom vit sele eller giltigt tjänstetäcke med tillhörande fotolegitimation.

Egenavgift. Den del av den faktiska kostnaden som den enskilde betalar för sin resa i enlighet med kommunens fastställda taxor och avgifter.

Folkbokföringskommun. Den kommun där den enskilde enligt Skatteverkets folkbokföringsregister är folkbokförd.

Funktionshinder. Den begränsning som en funktionsnedsättning innebär för en person i relation till omgivningen (Socialstyrelsens termbank).

Funktionsnedsättning. Nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga (Socialstyrelsens termbank).

Färdmedel. Den typ av fordon som används vid en färdtjänst- eller riksfärdtjänstresa.

Färdsätt. Det färdmedel, eller den kombination av färdmedel som används vid en färdtjänst- eller riksfärdtjänstresa i kombination med övriga villkor eller föreskrifter, till exempel regler för samåkning eller ensamåkning. I riksfärdtjänst kan begreppet inkludera val av resklass.

Färdtjänstillstånd/riksfärdtjänstillstånd. Myndighetsbeslut som ger den enskilde rätt att nyttja färdtjänst eller riksfärdtjänst i enlighet med vissa föreskrifter och villkor.

Hjälpmedel. En individuellt utprovad produkt som syftar till att bibehålla eller öka aktivitet, delaktighet eller självständighet genom att kompensera en funktionsnedsättning (Socialstyrelsens termbank)

Ledsagare. Person som på grund av ett hjälpbehov under själva transporten, behöver följa med tillståndshavaren i samband med resan för att tillståndshavaren ska kunna genomföra transporten. Ledsagare kräver särskilt tillstånd.

Medresenär. Person som medföljer på en färdtjänst- eller riksfärdtjänstresa och som är att betrakta som sällskap till tillståndshavaren. Medresenären kan vara tillståndshavaren behjälplig vid resmålet, men dess närvaro utgör inte en förutsättning för genomförandet av själva transporten.

Specialfordon. Ett fordon som är utrustat med rullstolslyft eller säker ramplösning som kan transportera tillståndshavaren sittande i egen rullstol. Inom riksfärdtjänst avser begreppet enligt praxis även ett för ändamålet särskilt anpassat fordon och kan inbegripa liggande transport.

Taxi. En personbil av kupé- eller kombimodell som enligt avtal används för att genomföra färdtjänst- eller riksfärdtjänsttransporter på uppdrag av Klippans kommun.

Tillståndsgivare. Den myndighet som beviljar färdtjänstillstånd, i det här fallet socialnämnden i Klippans kommun.

Tillståndshavare. Den person som efter behovsprövning har fått tillstånd att nyttja färdtjänst eller riksfärdtjänst.

2 Färdtjänst

2.1 Vad är färdtjänst

Färdtjänst är särskilt anordnade transporter för personer med funktionshinder. För att anlita färdtjänst krävs tillstånd. Färdtjänsten utgör ett komplement till den allmänna kollektivtrafiken och färdtjänstresor samordnas, så att flera resenärer reser tillsammans, på samma sätt som inom kollektivtrafiken. Färdtjänstresor får användas av tillståndshavaren för privatresor.

Rätten till färdtjänst regleras i Lag (1997:736) om färdtjänst.

2.2 Resor som inte är färdtjänst

Färdtjänst får inte nyttjas för resor som ska bekostas av annan huvudman eller där annan verksamhet ska stå för kostnaden, exempelvis sjukresor, skolskjuts, tjänsteresor och verksamhetsresor.

Tillståndshavare som vill nyttja färdtjänstillståndet för resa till och från skolan och där det är möjligt att rätt till skolskjuts föreligger, ska uppvisa underlag som styrker att ansökan om skolskjuts har prövats och avslagits. I sådant fall kan tillstånd att använda färdtjänst för resor till och från skola lämnas för maximalt ett läsår i taget.

En verksamhet eller ett boende som anordnar resor för sina deltagare eller hyresgäster svarar själva för reskostnader på samma sätt som en arbetsgivare ansvarar för kostnader för arbetstagens resor i tjänsten. Färdtjänst får inte nyttjas för dessa ändamål.

2.3 Vem har rätt till färdtjänst

Rätt till färdtjänst har den som är folkbokförd i Klippans kommun och som på grund av ett funktionshinder som inte endast är tillfälligt, har väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand eller att resa med allmänna kommunikationsmedel. Med väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand avses att den sökande har svårt att även med hjälpmedel och rimliga vilopausar, förflytta sig normalt gångavstånd. Normalt gångavstånd bedöms utifrån för färdtjänsten gällande rättspraxis.

Med väsentliga svårigheter att resa med allmänna kommunikationsmedel avses att den sökande på grund av funktionshinder inte kan nyttja kollektivtrafiken på egen hand. Det kan röra sig om att fordon och hållplatser inte är tillgänglighetsanpassade. Ovana vid att nyttja kollektiva färdmedel eller osäkerhet kring biljettköp berättigar inte till färdtjänst. Väsentliga svårigheter att resa med allmänna kommunikationsmedel bedöms i förhållande till de kollektiva färdmedlen i kommunen.

Ett funktionshinder ska ha en beräknad varaktighet på mer än tre månader för att betraktas som inte endast tillfälligt.

Att kollektivtrafik saknas på orten, är otillräcklig avseende utbyggnad eller turtäthet, eller att det är geografiskt långt till kollektivtrafiken berättigar inte till färdtjänst.

2.4 Färdtjänst till barn

Om den sökande är under 18 år, prövas rätten till färdtjänst i förhållande till barn utan funktionshinder i samma ålder. Om den primära orsaken till att ett barn inte kan förflytta sig på egen hand eller resa med allmänna kommunikationsmedel, oavsett om barnet har ett funktionshinder eller inte, är barnets ålder eller mognadsgrad föreligger ingen rätt till färdtjänst. Om den primära orsaken till att ett barn inte kan förflytta sig på egen hand eller resa med allmänna kommunikationsmedel i stället är ett funktionshinder, ska rätten till färdtjänst bedömas på samma sätt som för vuxna sökande. Vid utredning av barns rätt till färdtjänst ska lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barns rättigheter (barnkonventionen) beaktas.

Barn under 10 år ska alltid ledsagas av en vuxen vid färdtjänstresa. Ett färdtjänstillstånd för ett barn under 10 år ska således alltid omfatta ledsagare.

2.5 Ansökan och utredning

Ansökan om färdtjänst lämnas till socialförvaltningen. Om ansökan avser en nyansökan, ska ett medicinskt utlåtande utfärdat av legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal, som styrker den sökandes funktionshinder bifogas.

Varje ansökan, även en ansökan om förlängning, föranleder en ny förutsättningslös prövning av rätten till färdtjänst.

Ansökan om färdtjänst prövas och beslutas av färdtjänsthandläggare på socialförvaltningen utifrån lag om färdtjänst och föreliggande riktlinjer. Det är sökande som ska visa att kraven för att beviljas färdtjänst är uppfyllda.

Beslut om färdtjänst lämnas skriftligen. Beslut avseende färdtjänst samt föreskrifter och villkor i ett beviljat färdtjänstillstånd kan överklagas till förvaltningsrätten.

2.6 Färdtjänstillståndet

Färdtjänstillståndet är personligt och giltigt enligt de föreskrifter och villkor som framgår av beslutet. Legitimation ska kunna uppvisas vid färdtjänstresa.

Färdtjänstillståndet ska ändras eller återkallas om förutsättningar för tillstånd inte längre finns.

2.7 Tidsbegränsning

I Klippans kommun beviljas färdtjänstillstånd normalt för högst fem år. Om det är befogat kan tillstånd beviljas tills vidare. Tillståndshavaren ansvarar själv för att lämna in en ny ansökan i samband med tillståndsperiodens slut. Varje ansökan, även en ansökan om förlängning, föranleder en ny förutsättningslös prövning av rätten till färdtjänst.

2.8 Föreskrift om färdmedel

Färdtjänst beviljas i första hand med färdmedel taxi. Om det på grund av funktionshindret behövs specialfordon för att genomföra transporten, beviljas specialfordon.

Tillstånd beviljas för det minst avancerade färdmedlet i förhållande till sökandes funktionshinder. Om tillståndshavaren kan förflytta sig till sätet i en vanlig taxibil, föreligger ingen rätt till specialfordon.

2.9 Föreskrift om inom vilket område resor för göras

Klippans kommuns färdtjänstområde omfattar hela Skåne län samt angränsande kommuner. Dessa är Älmhult, Olofström, Markaryd, Laholm och Sölvesborg. Resan ska påbörjas eller avslutas på en adress i Klippans kommun.

För resor som varken påbörjas eller avslutas i Klippans kommun, finns möjlighet att ansöka om RIAK-resor eller riksfärdtjänst, se avsnitt 2.14 respektive 3.1.

2.10 Föreskrift om antal resor

Tillståndet omfattar normalt ett obegränsat antal resor. Om det finns särskilda skäl får antalet resor begränsas till att omfatta för tillståndshavaren endast väsentliga resor. Skäl att begränsa antalet resor kan till exempel vara att tillståndshavaren inte betalar egenavgiften.

Väsentliga resor får endast begränsas om det finns synnerliga skäl. Med väsentliga resor avses exempelvis resor till och från arbete, skola, universitetsutbildning, yrkesstudier, daghem, förskola, dagverksamhet och daglig verksamhet. Resor som utgör en förutsättning för den enskildes dagliga livsföring och som till sin karaktär är sådana att de inte låter sig begränsas i antal utan måste företas i en viss omfattning, ingår också i begreppet väsentliga resor.

2.11 Villkor i färdtjänstillståndet

Färdtjänsthandläggare beslutar om de villkor som färdtjänstillståndet ska förenas med. Villkoren får vara både utvidgande och begränsande.

Tillståndshavaren har alltid rätt till generell hjälp i samband med resa. Generell hjälp inkluderar att föraren hämtar/lämnar in genom port i markplan, hjälper tillståndshavaren i och ur bil samt med säkerhetsbälte, spänner fast rollator eller andra hjälpmedel samt hjälper till med hjälpmedel och bagage in genom port i markplan.

Efter prövning kan tillståndet även omfatta:

- Särskild hjälp
- Ensamåkning
- Framsättesåkning
- Baksättesåkning
- Bärhjälp/trappklättrare
- Liggande transport (bårtransport)
- Bärhjälp vid liggande transport.

Bärhjälp/trappklättrare beviljas under maximalt sex månader och endast på folkbokföringsadressen och maximalt ett våningsplan. Liggande transport (med eller utan bärhjälp) beviljas endast om resan inte kan genomföras på annat sätt. Bärhjälp vid liggande transport utförs i

markplan och endast på folkbokföringsadressen eller på adress där tillståndshavaren tillfälligt har sin hemvist, till exempel på kortvårdsboende. Föraren lyfter inte tillståndshavaren av eller på bår. Bärhjälp utförs inte inne i bostaden.

Föraren avgör vid varje resa om bärhjälp, trappklättring eller liggande transport kan utföras och har rätt att neka transporten om den inte kan genomföras på ett säkert sätt.

2.12 Ledsagare

Om den sökande är i behov av aktiv hjälp från en annan person under färdtjänstresan ska färdtjänsttillståndet även omfatta ledsagare. Hjälpbehovet ska vara knutet till själva transporten och inte till exempelvis vistelsen på resmålet.

Tillståndshavare med beslut som omfattar ledsagare måste själv ordna med ledsagare. Ledsagaren reser kostnadsfritt och ska stiga på och av samtidigt som tillståndshavaren. Ledsagare får ej förorsaka extra service från föraren utöver normal taxiservice. Person med eget färdtjänsttillstånd kan vanligen inte agera ledsagare. En ledsagare måste ha fyllt 16 år och ha förmåga att tillgodose tillståndshavarens hjälpbehov under transporten.

Om det finns särskilda skäl kan färdtjänsttillståndet villkoras med att ledsagare alltid ska medfölja under resa, så kallad obligatorisk ledsagare.

2.13 Medresenär

Tillståndshavaren har rätt att ta med en medresenär under resan, utöver eventuell ledsagare. Om samtliga medresenärer är tillståndshavarens egna barn får upp till tre medresenärer medfölja, under förutsättning att samtliga resenärer ryms i det föreskrivna färdmedlet.

Medresenären ska stiga av och på samtidigt som tillståndshavaren och får ej förorsaka extra service från föraren utöver normal taxiservice. Ett mer avancerat fordon än vad tillståndshavaren är berättigad till utifrån sitt funktionshinder, medges ej för att medresenärer ska kunna medfölja.

2.14 RIAK-resa

Efter särskilt beslut har tillståndshavare rätt att resa med färdtjänst i en annan kommun, en så kallad RIAK-resa (**R**esa **I** **A**nnan **K**ommun). Tillstånd lämnas för en eller ett bestämt antal RIAK-resor att nyttja under en bestämd tidsperiod i en bestämd kommun. RIAK-resa får även nyttjas för resa över en kommungräns, om avståndet uppgår till högst 50 km.

Tillståndshavare får göra maximalt tolv RIAK-resor per år.

2.15 Färdtjänst som arbetsresor

Tillståndshavare med giltigt färdtjänsttillstånd kan, efter särskilt beslut, resa till och från sitt arbete till en fast kostnad genom så kallade arbetsresor. Med arbete avses avlönat arbete. Med arbete jämföras daglig verksamhet, dagverksamhet och studier på eftergymnasial nivå.

Tillstånd för arbetsresor beviljas för resor till arbetsplats inom färdtjänstområdet. Tillstånd gäller för maximalt två enkelresor per arbetsdag och endast mellan folkbokföringsadressen och arbetsplatsen. Tillståndet gäller för samma färdmedel som grundbeslutet. Medresenär får inte medfölja i samband med arbetsresa. Tillstånd beviljas för högst ett år men maximalt så länge grundbeslutet om färdtjänst är giltigt.

Beslut om arbetsresor gäller för de resdagar och mellan de adresser som anges i beslutet. Flytt inom kommunen, byte av arbetsplats eller arbetsdagar ska anmälas till tillståndsgivaren.

2.16 Kostnadsfria resor i kollektivtrafiken

Som en extra förmån erhåller tillståndshavaren Skånetrafikens serviceresebiljett (färdtjänstkort) och reser med serviceresebiljetten kostnadsfritt på Skånetrafikens bussar, tåg och spårvagnar i Skåne och till angränsande kommuner under tillståndsperioden. Ledsagare medföljer kostnadsfritt, även om färdtjänstillståndet i övrigt inte omfattar ledsagare. Tillståndshavaren ska alltid medfölja vid resa och en ledsagare ska stiga på och av samtidigt som tillståndshavaren

Serviceresebiljetten är en personlig värdehandling som jämte giltig legitimation, alltid ska medföras när kollektivtrafiken nyttjas i stället för färdtjänstresa. Om biljetten tappas bort eller blir stulet är tillståndshavaren skyldig att omgående anmäla detta till Skånetrafikens kundtjänst. Tillståndshavaren är ansvarig för de resor som görs med serviceresebiljetten.

2.17 Resa med färdtjänst

Upphandlad entreprenör svarar för beställningscentral för färdtjänstresor. Resa ska förbeställas enligt kommunens anvisningar, i normalfallet senast en timme innan önskad avresetid. Om omständigheterna medger kan resan påbörjas med kortare förbeställningstid. Längre förbeställningstid gäller för resor nattetid (mellan klockan 24.00 och 06.00) samt vid liggande transport.

Avbeställning görs direkt till entreprenören. Om framkörning påbörjats, kan resan inte avbeställas, endast avbrytas. Tillståndshavaren är då skyldig att ersätta kommunen för kostnader för framkörning.

Resa får göras mellan de två adresser som meddelats vid beställningen. Uppehåll medges ej. Tillståndshavaren får då beställa två separata resor.

2.18 Säkerhet

Tillståndshavaren samt ledsagare och medresenärer är skyldiga att använda säkerhetsbälte under resan.

Entreprenören tillhandahåller en bälteskudde för barn (cirka 4-12 år) i varje fordon. Vårdnadshavare ansvarar för babyskydd/bilbarnstol för mindre barn, och annan säkerhetsutrustning som krävs, både när barnet är tillståndshavare och när barnet är medresenär. Föraren kan neka transporten om den på grund av avsaknad av babyskydd/bilbarnstol inte kan genomföras på ett säkert sätt.

Vid resa med specialfordon ansvarar tillståndshavaren för att rullstolen är godkänd att sitta i under transporten och har erforderliga fästpunkter.

2.19 Bagage och hjälpmedel

Tillståndshavaren har rätt att ta med sig sitt hjälpmedel samt normalt bagage vid resan. Med normalt bagage menas två mindre kollin. Bagage och hjälpmedel transporteras inte utan att tillståndshavaren medföljer. Tillståndshavaren har inte rätt att ta med sig hjälpmedel som inte krävs för själva transporten om detta föranleder behov av ett mer avancerat fordon, än vad som krävs utifrån tillståndshavarens funktionshinder.

Vid medtagande av syrgasbehållare avsedd för utevistelse eller transport, ska syrgasbehållaren förvaras i transportväska avsedd för ändamålet. Syrgasbehållare som medtages på färdtjänstresa får rymma maximalt två liter.

2.20 Djur

Tillståndshavarens assistanshund får alltid medföras vid resa om detta framgår av färdtjänstbeslutet.

Sällskapsdjur får medföras om djuret kan färdas i bur eller sele som går att fästa i bälte eller transporteras i bagageutrymme. Tillståndshavaren tillhandahåller själv bur/sele och är skyldig att följa transportörens anvisningar för hur och var djuret ska transporteras. Tillståndshavaren ansvarar för all hantering av djuret, och ska tillse att djuret inte förorsakar skada eller obehag under resan. Föraren har rätt att neka transport av sällskapsdjur om transporten inte kan ske på ett säkert sätt.

Tillståndshavaren ansvarar för att djurskyddsförordning samt eventuella andra föreskrifter avseende djuret följs.

2.21 Egenavgift för färdtjänst

Tillståndshavaren debiteras egenavgift motsvarande 20% av kostnaden för resan upp till ett maxbelopp. Detta gäller även vid RIAK-resor. Klippans kommun tillämpar Region Skånes fastställda maxbelopp för färdtjänstresa. Tillståndshavare upp till 20 års ålder debiteras barn- och ungdomstaxa vilken motsvarar 60% av egenavgiften för vuxna.

Vuxen medresenär debiteras full egenavgift. Barn under 7 år som medföljer som medresenär reser kostnadsfritt. Från 7 års ålder upp till 20 års ålder debiteras medresenär barn- och ungdomstaxa.

För medföljande sällskapsdjur uttages egenavgift motsvarande barn- och ungdomstaxa. Assistanshund medföres utan kostnad.

Egenavgift betalas till kommunens upphandlade entreprenör. Entreprenören ska erbjuda fakturabetalning. Om det finns särskilda skäl får kommunen kräva att tillståndshavaren betalar egenavgiften inför varje färdtjänstresa. Vid bomkörning, det vill säga när tillståndshavaren

uteblir från beställd resa, eller om tillståndshavaren avbeställer så sent att framkörning påbörjats, ska tillståndshavaren ersätta kommunen för dess faktiska kostnad för resan. Samtliga avgifter debiteras tillståndshavaren.

Egenavgift för arbetsresor motsvarar kostnaden för en 30-dagarsbiljett för vuxna hos Skånetrafiken på motsvarande sträcka. Egenavgift debiteras för hel påbörjad kalendermånad. Avdrag för egenavgift medges för hel kalendermånad om avbrott meddelas innan månaden påbörjats. Egenavgift för arbetsresor betalas till Klippans kommun.

Ersättning för skriftlig betalningspåminnelse debiteras med det belopp som vid varje tillfälle gäller enligt Lag om ersättning för inkassokostnader m.m.

2.22 Ändring av färdtjänstillstånd

Enligt bestämmelserna i 37 § Förvaltningslag, får kommunen ändra ett beslut som den meddelat om den anser att beslutet är felaktigt på grund av att det har tillkommit nya omständigheter eller av någon annan anledning. Gynnande beslut får endast ändras till den enskildes nackdel om det framgår av beslutet eller de föreskrifter som det har grundats på att beslutet under vissa förutsättningar får återkallas, om tvingande säkerhetsskäl kräver att beslutet ändras omedelbart, eller om felaktigheten beror på att parten har lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter.

2.23 Återkallelse av färdtjänstillstånd

Ett färdtjänstillstånd får återkallas enligt 12 § Lag om färdtjänst om förutsättningarna för tillståndet inte längre finns.

Ett tillstånd får också återkallas om tillståndshavaren gjort sig skyldig till allvarliga eller upprepede överträdelse av de föreskrifter och villkor som gäller för färdtjänstillståndet.

Återkallelse får till exempel ske om tillståndshavaren

- utövar våld mot förare och/eller medpassagerare eller om tillståndshavaren genom hot om våld eller genom verbala kränkningar vållar oro eller obehag för förare eller medpassagerare,
- åsidosätter säkerheten i samband med transporten,
- genom åverkan skadar fordonet, dess utrustning eller andra personers tillhörigheter,
- missbrukar färdtjänstillståndet genom att till exempel låta obehöriga nyttja tillståndet eller genom att nyttja tillståndet för resor som ska bekostas av annan,
- upprepede gånger uteblir från beställda resor, så kallade bomresor, eller
- företar annan, i enlighet med ovan, jämförbar handling.

Tillståndshavaren är ansvarig för ledsagare och medresenärer som tillståndshavaren tar med sig under en resa. Om tillståndshavarens ledsagare eller medresenär gör sig skyldig till överträdelser i enlighet med vad som gäller för tillståndshavare, kan tillståndshavaren meddelas förbud att medföra viss ledsagare eller medresenär under resor. Vid brott mot detta förbud kan det föreligga skäl för återkallelse av tillståndet.

Återkallelse ska föregås av rättelseuppmaning samt skriftlig varning om att beslutet kan komma att återkallas. Beslut om återkallelse fattas av behörig delegat enligt gällande delegationsordning. Ett beslut om återkallelse är överklagningsbart.

Om tillståndshavaren folkbokför sig i annan kommun, finns inte längre förutsättningar för tillstånd. Färdtjänstillståndet upphör då att gälla utan särskild återkallelse.

3 Riksfärdtjänst

3.1 Vad är riksfärdtjänst

Enligt lag (1997:735) om riksfärdtjänst ska kommunen lämna ersättning för kostnader till den som på grund av ett stort och varaktigt funktionshinder måste resa på ett särskilt kostsamt sätt. Riksfärdtjänst avser resor i Sverige från en kommun till en annan kommun som inte omfattas av ordinarie färdtjänst. Riksfärdtjänstresor kan göras med allmänna kommunikationer, med taxi eller med specialfordon eller med en kombination av dessa.

Ersättning lämnas inte i efterhand för redan genomförd eller bokad resa. I Klippans kommun hanteras ersättningen genom att upphandlad entreprenör bokar och betalar resan på uppdrag av socialnämnden, och debiterar tillståndshavaren en egenavgift.

Vid bedömning av vad som är ett särskilt kostsamt sätt, jämförs kostnaden med vad en vanlig resa med kollektiva färdmedel kostar på den aktuella sträckan. Jämförelsen görs i förhållande till det normala färd sättet på sträckan. Om två färd sätt bedöms vara lika vanliga att nyttja på sträckan och sökande klarar att resa med det ena färd sättet utan att det medför extra kostnader, föreligger ingen rätt till riksfärdtjänst.

Riksfärdtjänst kan beviljas för hel resa eller för vissa delsträckor.

3.2 Vem har rätt till riksfärdtjänst

Tillstånd för riksfärdtjänst får beviljas den som är folkbokförd i Klippans kommun.

Rätt till riksfärdtjänst har den som på grund av ett stort och varaktigt funktionshinder måste resa på ett särskilt kostsamt sätt. Att sökande måste resa på ett särskilt kostsamt sätt ska tolkas som att resan inte ens med svårigheter kan genomföras till normala kostnader eller inte kan genomföras utan ledsagare.

Ett funktionshinder ska för att betraktas som varaktigt, beräknas vara i mer än sex månader.

3.3 När riksfärdtjänst inte beviljas

Om den sökande kan genomföra resan med hjälp av den ledsagarservice som erbjuds kostnadsfritt på många stationer, föreligger inga extra kostnader och därmed ingen rätt till riksfärdtjänst. Det samma gäller om sökanden kan genomföra en flygresa med den assistans som erbjuds av flygplatspersonal och flygbolag.

3.4 Riksfärdtjänst till barn

Om den sökande är under 18 år, prövas rätten till riksfärdtjänst i förhållande till barn utan funktionshinder i samma ålder. Barn har rätt till riksfärdtjänst om de uppfyller riksfärdtjänstlagens krav. Vid utredning av barn rätt till färdtjänst ska lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barns rättigheter (barnkonventionen) beaktas.

Barn under 10 år ska alltid ledsagas av en vuxen vid riksfärdtjänstresa. Ett riksfärdtjänstillstånd för barn under 10 år ska således alltid omfatta ledsagare, även om färdstället är taxi eller specialfordon.

3.5 Ändamålet med resan

Ändamålet med en riksfärdtjänstresa ska vara rekreation, fritidsverksamhet eller någon annan enskild angelägenhet. Sökanden är skyldig att i ansökan specificera vad ändamålet med resan är.

3.6 Ändamål då riksfärdtjänst inte ska beviljas

Riksfärdtjänstresa beviljas inte för resa som av någon annan anledning bekostas av det allmänna. Exempel på sådana resor är resor till medicinsk vård eller behandling, permissionsresor och resor till och från arbete eller utbildning. Riksfärdtjänst får användas för resor till studier av ren fritidskaraktär.

3.7 Ansökan och utredning

Ansökan om riksfärdtjänst lämnas till socialförvaltningen senast fyra veckor innan önskad avresa. Ansökan som föranleds av en akut händelse, till exempel begravning eller nära anhörigs plötsliga sjukdom, prioriteras även om ansökan inlämnas senare än fyra veckor innan önskat avresedatum. Sökanden behöver inte ha ett giltigt färdtjänstillstånd för att ansöka om riksfärdtjänst.

Varje ansökan, även en ansökan om resa som tidigare beviljats som riksfärdtjänst, föranleder en ny förutsättningslös prövning av rätten till riksfärdtjänst.

Ansökan om riksfärdtjänst prövas och beslutas av färdtjänsthandläggare på socialförvaltningen utifrån lag om riksfärdtjänst och föreliggande riktlinjer. Det är sökanden som ska visa att kraven för att beviljas riksfärdtjänst är uppfyllda. Underlag, till exempel ett medicinskt utlåtande som styrker varför den sökande måste resa på ett särskilt kostsamt sätt, begärs vid behov.

Beslut om riksfärdtjänst lämnas skriftligen. Beslut avseende riksfärdtjänst och föreskrifter i ett beviljat riksfärdtjänstillstånd kan överklagas till förvaltningsrätten.

3.8 Antalet resor

Tillstånd för riksfärdtjänst beviljas för enskild resa, tur och retur. Om särskilda skäl föreligger kan tillstånd beviljas för ett bestämt antal identiska resor under en bestämd tidsperiod. Med identiska resor avses att resan har samma ändamål och omfattar samma ressträcka och färd-sätt.

3.9 Prövning av färd sätt

Riksfärdtjänst kan beviljas med tåg, buss, spårvagn, tunnelbana, flyg, båt, taxi eller specialfordon. Det färd sätt som utifrån tillståndshavarens funktionshinder medför den lägsta kostnaden för tillståndsgivaren beviljas. Olika färd sätt får föreskrivas på olika delsträckor.

Färd sätt prövas i följande ordning om kostnaden inte motiverar annat:

1. Kollektiva färdmedel i annat än 2:a klass
2. Kollektiva färdmedel tillsammans med ledsagare
3. Taxi
4. Taxi tillsammans med ledsagare
5. Specialfordon
6. Specialfordon tillsammans med ledsagare

Tillstånd till riksfärdtjänst med taxi eller specialfordon beviljas inte för att allmänna kommunikationer saknas på viss sträcka, att tiderna för befintliga kommunikationer inte passar, eller att det uppstår väntetider på grund av få turer per dygn. Riksfärdtjänst beviljas för tider på dygnet då sträckan trafikeras av allmän kollektivtrafik. Avsteg från ovan nämnd ordning får göras om det medför en lägre kostnad för kommunen.

3.10 Anslutningsresor

Anslutningsresor som kan genomföras inom ramen för ordinarie färdtjänstillstånd utgör inte en riksfärdtjänstresa. Den som har ett färdtjänstillstånd kan använda detta för anslutningsresor. Det gäller även på resmålet om en RIAK-resa kan nyttjas för anslutningsresan. För anslutningsresan gäller då de föreskrifter och villkor som gäller för färdtjänstillståndet.

3.11 Ledsagare

När riksfärdtjänstillståndet omfattar ledsagare ankommer det på tillståndshavaren att själv anlita ledsagare. Att sökanden har svårt att anlita ledsagare motiverar inte ett dyrare färd sätt. Tillståndshavaren kan behöva uppge till tillståndsgivaren och entreprenören vem som är ledsagare. Ledsagare måste vara minst 16 år och ha förmåga att hjälpa tillståndshavaren under transporten.

Om ledsagare behövs för någon delsträcka ska ledsagare beviljas för hela utresan och på motsvarande sätt på återresan. Ledsagarens eventuella tomresor, det vill säga återresa eller framresa utan tillståndshavaren, men på beviljad sträcka, utgör en merkostnad för tillståndshavaren som kommunen är skyldig att lämna ersättning för. Tomresor beviljas med billigast möjliga färd sätt. Kommunen lämnar inte ersättning för den tid som ledsagningen tar i anspråk eller för andra kostnader som uppstår i samband med riksfärdtjänstresan eller ledsagarens tomresor.

3.12 Medresenär

Vid riksfärdtjänstresa med kollektiva färdmedel bokar och betalar medresenär sin egen biljett.

Vid riksfärdtjänstresa med taxi eller specialfordon har tillståndshavaren rätt att medtaga egna barn som medresenärer. Antalet medresenärer får inte vara fler än att de tillsammans med tillståndshavaren och eventuell ledsagare rymms i det fordon som krävs för att transportera tillståndshavaren.

3.13 Resa med riksfärdtjänst

Upphandlad entreprenör svarar för beställning av riksfärdtjänstresor, både vad gäller resor med allmänna kommunikationer och resor med taxi eller specialfordon.

Vid resa med taxi eller specialfordon kan transporten genomföras av den upphandlade entreprenören eller av annan entreprenör som är verksam på den aktuella ressträckan om det medför en lägre kostnad för tillståndsgivaren. Byte mellan olika fordon och olika entreprenörers fordon får förekomma.

Önskad avresetid får anpassas till de allmänna kommunikationernas avgångstider och för att möjliggöra samplanering av resor. Kommunen har rätt att tidigarelägga och senarelägga avresetiden till den tid som medför lägst kostnad för tillståndsgivaren så länge ändamålet med resan inte går förlorat.

Avbeställning av beställd resa görs direkt till kommunens upphandlade entreprenör.

3.14 Säkerhet

Vid riksfärdtjänstresor med taxi eller specialfordon är tillståndshavaren, ledsagare och medresenärer skyldiga att använda säkerhetsbälte under resan.

Entreprenören tillhandahåller en bälteskudde för barn (cirka 4-12 år) i varje fordon. Vårdnadshavare ansvarar för babyskydd/bilbarnstol för mindre barn, och annan säkerhetsutrustning som krävs, både när barnet är tillståndshavare och när barnet är medresenär. Föraren har rätt att neka transporten om den på grund av avsaknad av babyskydd/bilbarnstol inte kan genomföras på ett säkert sätt.

Vid resa med specialfordon ansvarar tillståndshavaren för att rullstolen är godkänd att sitta i under transporten och har erforderliga fästpunkter.

3.15 Bagage och hjälpmedel

Tillståndshavaren har rätt att ta med sig bagage och hjälpmedel i den omfattning som respektive trafikbolag medger. Vid resa med taxi eller specialfordon får tillståndshavaren ta med sig normalt bagage. Med normalt bagage avses två mindre kollin. Tillståndshavaren har rätt att ta med sig de hjälpmedel som behövs för själva transporten. Tillståndshavaren har inte rätt att ta med sig hjälpmedel som inte behövs för transporten, men som tillståndshavaren önskar nyttja på resmålet om det föranleder ett dyrare färd sätt, än vad som krävs utifrån sökandes funktionshinder.

Vid medtagande av syrgasbehållare avsedd för utevistelse eller transport, ska syrgasbehållaren förvaras i transportväska avsedd för ändamålet. Syrgasbehållare som medtages på riksfärdtjänstresa får rymma maximalt två liter.

3.16 Djur

Tillståndshavares assistanshund får medföras på riksfärdtjänstresa, både vid resa med taxi/specialfordon samt vid resa med allmänna kommunikationer, om detta framgår av beslutet. Respektive trafikbolag bestämmer hur och var assistanshunden får resa.

Sällskapsdjur får inte medföras vid riksfärdtjänstresa med taxi eller specialfordon. Vid resa med allmänna kommunikationer får djur medföras i den omfattning och enligt de föreskrifter och bestämmelser som respektive trafikbolag medger. Sällskapsdjur får inte medföras om det medför en merkostnad för tillståndsgivaren.

Tillståndshavaren ansvarar för att djurskyddsförordning och eventuella andra föreskrifter följs.

3.17 Egenavgift för riksfärdtjänst

Egenavgift för riksfärdtjänst regleras i Förordning (1993:1148) om egenavgifter vid resor med riksfärdtjänst. Utresa och återresa utgör två separata resor i fråga om egenavgift. Resenärer under 26 år och studerande som innehar rabattkort som berättigar till reserabatt, debiteras 70% av egenavgiften.

Medresenär debiteras egenavgift i enlighet med ovanstående förordning.

Egenavgift för anslutningsresor debiteras enligt Klippans kommuns ordinarie färdtjänsttaxa.

Egenavgift betalas till kommunens upphandlade entreprenör. Entreprenören ska erbjuda fakturabetalning. Om det finns särskilda skäl får kommunen kräva att tillståndshavaren betalar egenavgiften inför varje riksfärdtjänstresa. Vid avbokad resa eller om tillståndshavaren uteblir från beställd resa, ska tillståndshavaren ersätta kommunen för dess faktiska kostnad för resan. Samtliga avgifter debiteras tillståndshavaren.

Ersättning för skriftlig betalningspåminnelse debiteras med det belopp som vid varje tillfälle gäller enligt Lag om ersättning för inkassokostnader m.m.

3.18 Ändring av riksfärdtjänsttillstånd

Enligt bestämmelserna i 37 § Förvaltningslag, får kommunen ändra ett beslut som den meddelat om den anser att beslutet är felaktigt på grund av att det har tillkommit nya omständigheter eller av någon annan anledning. Gynnande beslut får endast ändras till den enskildes nackdel om det framgår av beslutet eller de föreskrifter som det har grundats på att beslutet under vissa förutsättningar får återkallas, om tvingande säkerhetsskäl kräver att beslutet ändras omedelbart, eller om felaktigheten beror på att parten har lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter.

Föreskrifter får ändras, om ändrade förhållanden föranleder det.

3.19 Återkallelse av riksfärdtjänsttillstånd

Ett riksfärdtjänsttillstånd får återkallas om förutsättningarna för tillståndet inte längre finns. Det kan till exempel vara att tillståndshavaren inte längre behöver resa på ett särskilt kostsamt sätt.

Ett tillstånd får också återkallas om tillståndshavaren gjort sig skyldig till allvarliga eller upprepade överträdelse av de föreskrifter och villkor som gäller för färdtjänstillståndet.

Återkallelse får till exempel ske om tillståndshavaren

- utövar våld mot förare och/eller medpassagerare eller om tillståndshavaren genom hot om våld eller genom verbala kränkningar vållar oro eller obehag för förare eller medpassagerare,
- åsidosätter säkerheten i samband med transporten,
- genom åverkan skadar fordonet, dess utrustning eller andra personers tillhörigheter,
- missbrukar färdtjänstillståndet genom att till exempel låta obehöriga nyttja tillståndet eller genom att nyttja tillståndet för resor som ska bekostas av annan,
- upprepade gånger uteblir från beställda resor, så kallade bomresor, eller
- företar annan, i enlighet med ovan, jämförbar handling.

Tillståndshavaren är ansvarig för ledsagare och medresenärer som tillståndshavaren tar med sig under en resa. Om tillståndshavarens ledsagare eller medresenär gör sig skyldig till överträdelser i enlighet med vad som gäller för tillståndshavare, kan tillståndshavaren meddelas förbud att medföra viss ledsagare eller medresenär under resor. Vid brott mot detta förbud kan det föreligga skäl för återkallelse av tillståndet.

Återkallelse ska föregås av rättelseuppmaning samt skriftlig varning om att beslutet kan komma att återkallas. Beslut om återkallelse fattas av behörig delegat enligt gällande delegationsordning. Ett beslut om återkallelse är överklagningsbart.

Om tillståndshavaren folkbokför sig i annan kommun, finns inte längre förutsättningar för tillstånd. Riksfärdtjänstillståndet upphör då att gälla utan särskild återkallelse.